

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhásbós petitos egyszeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetést jutányosabban. Nyilnter: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59. szám, Kósch Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények
valamint a hirdetési díjak is.

Farsang után.

Olyan tárgyról akarunk ezúttal szólni lapunk első helyén, a melyet az az intelligens közönség, a mely nálunk multságokra és a Széchenyi-kör zeneestéire jár, minden bizonynyal elég fontosnak tart arra, hogy nyilvánosan megbeszéljük és a városi előjáróság figyelmét rá felhívjuk. A most lezajlott utolsó farsangi multság ötletéből hozzuk elő ezt a témát, nem azért, mintha a bajok és panaszok újkeletűek lennének, hanem mert talán ezúttal kiáltottak legégetőbben gyors orvoslás után, a Jótékony Nőegyletnek annyira látogatott japáni estélyén.

A «Fekete-sas» nagyterméről és a hozzája tartozó helyiségekről akarunk szólni, a melyek a város tulajdonát s egyik nevezetes jövedelmi forrását képezik.

Az 1902. évi városi zárszámadásban a cselekvő vagyon 13-ik pontja alatt azt találjuk ugyanis, hogy ez a ház 44,000 korona értékű s jövedelmez, az adó levonásával, körülbelül 2700 koronát, vagyis 6·8%-ot. Az évi bevételek egyik pontjaképpen, a nagy- és kisterem használati díja fejében, 900 korona van felvéve, a miért a bárendezőségek kapják a helyiségeket fűtetlenül, söpörtlenül, porosan, piszkos és többhelyütt összetört ablaktáblákkal. Az összes kiadás pedig minden bálon körülbelül 400 korona, csak a helyiségek bérére, fűtésére és világítására; vagyis — jótékony-célú estélyeknél is — a közönség által fizetett összegek tekintélyes részét a helyiségek költsége emészteli fel.

Mindezért nem szólhatna senki semmit, ha

a város a húzott 6·8% jövedelemnek csak némi részét fordítaná évről évre ezen helyiségek rendbentartására; azonban erről szó sincsen, mert — a nélkül, hogy az igazán megérdemelt erősebb színeket vennék elő — egyszerűen szégyenletes állapotban vannak a kérdéses lokalitások.

A nagyterem még megjárja, bár a világítás nem megfelelő, mert hat csillár közül csak kettő van felszerelve és bár a falakat tatarozni kellene.

Jobbról van azonban két szűk étkező-szoba; oldalfalaik sötét tapétákkal fedvők, melyek rongyokban csüngenek alá, sok fehér nyílással és lyukkal; a fűtés két rossz vaskályhával történik. Mellettük van a söntés, egy piszkos, kis szoba; pandurok, kocsisok, kiszolgálók tartózkodási helye.

Balról az egyik szobát nem lehet használni, mert abban a Széchenyi-kör zongorái vannak, a másik czukraszda, a harmadik pedig hölgytoilette.

A felső helyiségek rendesebbek, de a karzat oly szűk, hogy ülni kín; látni pedig a csillárok miatt alig lehet; évenként egyszer söprik, ha a nőegyleti multság rendezősége saját alkalmazottjaival eszközölteti.

Legbotrányosabbak azonban a többi mellék-helyek, a melyekről jobb nem is szólni. Csak annyit jegyzünk meg, hogy hidegek és nyílt folyosókon juthatni beléjük s így télen az egészségre már e miatt is veszélyesek.

A városnak törvényes kötelessége, hogy a közegészségre felügyeljen; miért van az, hogy saját helyiségeit, így — az itt tárgyalt helyiségek mellett — a színházat is, oly piszkos

állapotban tartja, hogyha magánember tulajdonai lennének ezek az épületek, okvetlenül megbüntetné a tulajdonosokat, közegészségügyi kihágás miatt, a rendőrség. Az új rendőrkapitány valóban érdemeket szerezne, ha a városi középületek tisztántartására nagyobb gondot fordítana, mint az elődjei tettek.

De az eddig elsoroltaknál vannak egyéb bajok is. Így nincs ruhatár az épületben, hanem a szellős, léghuzamos előcsarnok szolgál erre a célra. Életveszélyes minden estélynél a szűk bejárati folyosón a kocsiközlekedés; nincs elég nagy étterem s a mellék-helyiségekből a dohányfüst a táncsterembe húzódik.

Ezeket csak az épület átalakításával lehetne segíteni, olyképen, hogy az éttermeket a pinczében helyeznék el, a jobboldali termekben pedig lenne a lejárát és a ruhatár. A pincze átalakítása nem sokba kerülne, mert az eredetileg is étterem számára készült, beton-alappal, konyhával, külön kúttal. Azt az 500 koronát pedig, a mit a bérlő ma fizet, könnyen be lehetne hozni, esetleg olyképen, hogy nyilvános étteremmé és italméressé tehetnék a pincze-helyiséget, bejárattal a Kossuth-utca felől.

Így aztán minden panaszt orvosolni lehetne, mert volna megfelelő mellék-helyiség elegendő és az éttermek sem lennének többé szűkek. A kocsiközlekedést pedig egészen a Kossuth-utczára lehetne terelni, úgy, mint előbb volt, hogy t. i. az épület túlsó oldalán járnának be a fogatok, nem a Fő-utczáról.

Ezek az átalakítások természetesen azonnal nem foganatosíthatók, mert a bérleti szerződések csak a jövő évben járnak le, de már előre felvehetné programjába a városi tanács;

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Az eperjesi
régibb, renaissance-stíliú házak ornamentumai,
általános tekintettel a díszítő művészetre és ennek szellemére.

Írta: dr. Janicssek József. (Folyt. és vége.)

Ha az ornamentumok és az ezeknek alapjául szolgáló épületrészletek egymással többféleképpen összekötve az alkalmazó tehetség szabad felfogását mutatják, mennyivel többszörösebb kifejezői annak azon sok díszítő motívumnak függő mozgó körvonala, melyekkel városunk építészetének ornamentikája a renaissance, barokk és rokoko változatainak térfoglalásával karöltve, egyre nagyobb mértékben rendelkezik. A kimért nyugodt vonaltól kezdve s a hullámvonalakon (pl. a Fő-utca 90. sz., Tahy-féle ház emeleti ablakai feletti párkány fölött s Fő-utca 65. sz. [Krivoss-féle] házon a fogaspárkány alatt, Fő-utca 27. sz. [Gombos-féle] házon az ablakok alatti mezőben) folytatódva a nyugtalan, illetőleg szabályosan ívelt vonalig (pl. a Rákóczi, Munk, Werther, Christmann. a Fő-utca 75. sz. [a Lillia örökősei féle] házon, a másodemeleti ablakok felett, a parochiális s egyéb épületeken) kifogyhatatlan gazdagsága akad a legeszméletetűbb és legszórakoztatóbb formáknak, melyek főleg a házak felső részeiben nagyobb arányokban s több kombinációkban előfordulva, az egyik vonalnemet majd nagyobb előszeretettel kultiválva, majd mérsékelve mutatják s azok iránti — különösen a barokk- (Weiszlovits-házon) és rokokó- (pl. parochia-épületen) stílusban — ízléses előszeretetről tanúskodnak.

Az a barokkszerű hullámvonal, mely az egyes, nemcsak

növényi, hanem állati ornamentumok magatartásának alkalmazkodó hajlékonyságában s ezek egymáshoz közeledő természetesebb mozdulatainak kifejezésében mutatkozik, művészeti vándorútjában az ókori építészetől kezdve a legújabbkori e művészeti alkotásokig méltó volt arra, hogy hatását a különböző ornamentumokon éreztesse, az épület sok helyén hagyjon nyomatokat azon kedvező körülményeknél fogva, a melyek közé a természet utánzásának hirdetése folytán jutott Hiszen az építészek, illetőleg a festők messzemenő képzeletükkel már régóta alkalmazták a legellentétebb helyeken előforduló motívumokat Szerették ábrázolni a vízalakokat, és pedig egyes folyamokét (pl. a Tigrisnek és a nád ágainak tekerdő kifogását a ninivei kőlapok szoborművein¹⁾ és tengerekét (pl. a görög tenger kondorodó taraját a tarentumi, vagy camerinai pénzeken)²⁾ Az ár és a felszín hullámvonalaiban mindkettő megegyezik és a hal is ott van, mint ama vonalak magyarázója.³⁾

Tekintve házaink ornamentumainak a sokféle vonalban, illetőleg motívumban való gazdagságát, a praerafaelita művészet természetességét szerető Ruskin jut eszünkbe, ki az ornamentika történetére támaszkodva, a természeti tárgyak körvonala alapján sokféle görbületű és hosszúságú vonalírányt rajzolt fel, a melyek az épületnek igen alkalmas díszítményeül szolgálhatnak⁴⁾ Hogy ilyen vonalak, mint a természeti tárgyaknak leggyakoribb körvonala — az építészeti idomokra átvive —

¹⁾ V. ö. némileg a Fő-utca 17. sz. házán a földszint feletti szalagon hullámzatosan összehajló levél- (v. kalász-?) csomókat.

²⁾ Ruskin i. m., I., 264. l.

³⁾ V. ö. Klobusiczky-ház egy ablak alatti medaillonát, mely — ha nem csalódom — a tengeren Arion-t és delrint ábrázolja.

⁴⁾ L. Ruskin i. m., I., VII. tábla.

igen alkalmas díszítményeket adnak, azt városunk házainak sokféle vonalhálatba foglalható ornamentumaiból is láthatjuk. Ezek vonalosszerkezetének sokfélesége szinte kil.ív bennünket is összefoglaló főbb vonalirányok keresésére és megállapítására, a mi nélkül ezen sok idom esetleg szeszélyességnek benyomását gyakorolná reánk. Így találjuk a vízszintes páczatagozatot, mely a Christmann-féle ház oromfalának alsó felét határolja. Így látjuk az egymást derékszögben metsző több honyos és pácza egyenes vonalat ugyanezen ház kapualjában egy ajtókeretben, továbbá ugyancsak derékszögben találkozza a Weiszlovits-féle ház elsőemeleti belső pitvar folyosóján a padlásra nyíló ajtó keretének igen szép hornyú és alul szalagfonatos, páczatagozatú béléttében. A háromszögalakot (a tympanonokon kívül) a Fő-utca 55. számú házon az atlaszokat tartó alsó tag végében guttaszerű kis művekben Fő-utca 67. sz. ház első emeleti ablakpárkány alatt, Fő-utca 72. sz. (Weiszlovits-féle) házon a középső ablak feletti hengerféléről, mint valami pamlagvankosról lecsüngő lebernyeg végében. Nagyobb négyzetű lapot a Fő-utca 55. sz. házon az emeleti ablakok és ajtó felett. Sokszöget, még pedig hatszöget a Christmann-ház említett oromfalán, a három hatszögfű bemélyedésben Félkörívet a Rákóczi-, Munk-, Werther-ház oromfalán s udvari homlokzaton a Fő-utca 75. és 61. sz. ház¹⁾ vak-árkádjaiban és a Lerner-ház oromfalán, a két vázának félkörű talapatában. Csúcsív látható a Thrór-ház oromfalán a feloszlopokat összekötve. Enyhén hullámzó vonal a Christmann-ház oromfalának legtehetően látható kőből faragott stílizált négy delfinben. Kör ugyan-

¹⁾ V. ö. Osztr.-Magy. Monarchia XVI., 711. lapon a lengyel szymbarki-kastély koronázatával.

terveket, költségvetéseket készíthetnek felőlük s 1905-ben megtörténhetnek a gyökeres orvoslás.

Felvetettük az eszmét, az előljáróság s ha ez nem mozdulna meg, a városi képviselő-testület kötelessége, hogy azt felszinen tartsa és meg is valósítsa.

A Nőegylet japán-estéje.

Egy valóban pazar fényű látványosságot nyújtott a Sárosvármegyei Jótékony Nőegyletnek farsang utolsó napján a városi Vigadó összes helyiségeiben megtartott japáni teaestéje.

A Nőegylet bálbizottsága és rendezősege felülmuta ez alkalommal minden eddigi táncestélyeinek úgy erkölcsi, mint anyagi sikereit.

Megszoktuk a nőegyleti bálók fényét, kedélyességét s várakozásteljesen készültünk az ideai estéyre is; de olyan pompát, oly káprázatos fényt s impozáns úri közönséget városunk Vigadója termeiben láthatni, nem is remélhettünk.

Hogy nagy tervet eszelt ki a rendezőség s nemes-szívű hölgyeink vállvetve, heteken át önfeláldozással buzgólkodtak, azt gyanította közönségünk s itt-ott ki is szivárgott valami a készülődésekből; mutatta azt közönségünkben a lelkes hangulat, a feszült érdeklődés, mely a bál előtti utolsó két napon annyira fokozódott, hogy valóságos zarándoklás indult meg a Vigadó termébe, mely elől csak úgy védhette magát némileg a bálbizottság, hogy — egyik ötletes tagjának kezdeményezésére — a félig kész látványosság megtekintéséért is rögtönözve adományokat gyűjtött.

A japáni-estély előkészületeiről hangzó hírek a vidékre is eljutottak s annak tulajdonítandó, hogy a bál napján a vármegye bált látogató közönségének fogatai egymásután robotgáltak be Eperjesre.

A Vigadó termeire első pillanatra rá se lehetett ismerni; mintha mesebeli tündérországba kerültünk volna. A tánctermet köröskörül pazar fényű dísz s japán czímeres és czímeres lobogók díszítették; a karzatok alól hosszú rudakról szebbnél szebb japán lampionok csüngtek alá, különböző élénk színekben és formákban. A boltozat magasságából négy nemzetközi, lobogócskával díszített papírlánc ereszkedett lefelé, melyekből kettő a terem baloldali közepén nagy, kettős japán-ernyő alatt elhelyezett bálbizottsági-elnöki emelvény felett egyesült. Az emelvényen szemben eredeti japán-sátor alakú baldachinszerű fedél alatt volt felállítva a japáni bazár, számtalan sok, izléses, valódi japáni csecsebecsével s különösen szép japán bábjaival; e felett a sátor felett futott össze a két másik papírlánc, hatalmas ívben futva alá a nagyterem szédfőt magasságú mennyezetéről. A paradicsomnak elnevezett terem-menyedés ez alkalommal egész más képet nyújtott, mint más alkalmakkor. A paradicsom előtt ugyanis a közepén — mintha valóban Japánból varázsolták volna ide — egy kis pavillon állt, egészen japán kivitelben, a sajátos japán piroségla-utánzatú tetővel, teleaggatva lampion-

nal és képdíszszel. Ez volt a kávé-pavillon. Ettől jobbra a sarokban pompásan festett a pezsgő-pavillon, melynek tetőzetét egy ferdén álló, két és fél méter átmérőjű japán-ernyő képezte. Ugyanígy kivitelű volt az ellenkező sarokban elhelyezett cukrászda pavillonja. A paradicsom balsarkában a tea-pavillon, jobbsarkában pedig a sódar- és limonádé-pavillon voltak. A díszítés clouja volt a tea-pavillon és a paradicsom középfala. A pavillonban Uhlarik Máttyás áldozatkészége folytán Kurth festőművésznünk gyönyörű képet festett, teázó japán hölgyek fantasztikus csoportját mutatva be; míg a középső nagy fali-festményt — egy elragadóan szép kivitelű japán tengerparti tájképet, melynek két oldalán plasztikusan emelkedett két pavillon látképe — a jeles művész a jótékony cél iránti áldozatkészégből volt szives megfesteni Kurth Miksa művészi ecsetje különösen felhívta ezúttal figyelmünket arra, hogy adandó alkalommal bárendezőseink bizalommal forduljanak hozzá. Ha a jövőben látványos mulatságra készül úri-közönségünk, csak forduljon a jeles művészhez, a ki — mint halljuk — ezentűl szivesen vállalkozik kosztüm-festésre, izléses táncrend s meghívó látványos kiállítására, valamint görög, római s általában bármilyen nemzet stíljében tartott látványos teremdíszítésre stb.

A világitásról is meg kell emlékeznünk, mert ez oly fényes volt s annyira emelte és juttatta érvényre e kis Japánország szépségeit, hogy nagyban hozzájárult az egész látványos farsangi mulatság sikeréhez. Az érdem e tekintetben a villamos-r.-társaságé, különösen pedig Oszvald Károly vezérigazgatóé, a ki az összes csillárok gyertya-szerkezetét leszedette s mind a hat csillárt villamos-körtékkel láttatta el.

A Nőegylet vezetősége lapunk más helyén fejezi ki — nyilvánosan is — halás köszönetét azok iránt, a kik valóban nagyrabecülendő odaadással fáradoztak azon, hogy a jótékonycélú mulatság aránylag kevés kiadás mellett, mégis minden részletében fényes és izléses keretben folyhasson le. A közönség rendkívüli érdeklődése s a ritka szép erkölcsi és anyagi siker az ő legkedvesebb jutalmuk.

Egyről azonban e helyütt sem feledkezhetünk meg, sőt mulasztást követnénk el, ha legbensőbb elismerésünkkel nem említenők fel azokat, a kik ennek az emlékezőes és páratlan sikerű estélynek eszméjét felvetették s rendezését önfeláldozással, de valóban bravúrosan keresztülvitették. Ugyanis a Nőegylet elnöknője, *Tahy Józsefné*, kezdettől fogva a legmelegebb érdeklődést tanúsította az egyesület alelnöke, *Kösch Árpádné* ama, évek előtt is hangoztatott eszméje iránt, hogy ezúttal fényes kivitelben, japáni teaestélyt rendezzen a Nőegylet. A míg egyrészt a Nőegylet elnökében lelkes támogatóra talált az éppen mostanában stílszerű eszme addig másrészt Kösch Árpádné agitációja s a nehéz feladat megoldásában mindig nagy segítségére szolgáló kiváló szépérzéke eleve biztosította a legteljesebb, szinte várakozásunkat is felülmúló sikert. Örülünk, hogy a rendezőség számításában nem csalatkozott; sőt azt hisszük, hogy hosszú jövőre biztosította az ezidei siker a Sárosvármegyei Jót. Nőegylet teaestélye iránti megmesszebbmenő érdeklődést és lelkesedést. Ha

ilyen kezébe volt letéve a rendezés vezetése, akkor nem is csodálkozunk azon, hogy a jótékony célra maradt tisztajövedelem háromszor akkora, mint a rendezéssel járó összes kiadás. Hogy az a rózsás hangulat, a melyet kétségtelül a teremnek elragadóan szép berendezése elsősorban idézett elő, okozati összefüggésben van a közönségnek minden kényszer alkalmazása nélkül is bámulatos áldozatkészéggel: azt mindenki észrevehette, a ki a nagyszabású estély egyes mozzanatait éber figyelemmel kísérte. Gratulálunk a zseniális eszméhez s annak ily szép eredményt felmutató kiviteléhez!

Félnyolcz órára volt kitűzve a multság kezdete s tényleg ekkorra már óriási közönség gyűlt egybe a Vigadó termeiben. *Tahy Józsefné*, a Nőegylet elnöke, *Kösch Árpádné* alelnök és br. *Ghillány Imréné* vezetésével — a kik utolérhetetlen szeretetreméltóságukkal a mindvégig rózsás hangulat felkeltéséhez s ébrentartásához elsősorban járultak hozzá — vonult be a japáni kosztümbe öltözött hölgyeknek, jelmezes és álarcos férfiaknak serege s a rendezőség kiosztván a szerepeket, kezdetét vette a japáni vásár, az ismerkedés, üdvözlés s megannyi kedves részletében feledhetlen szórakozás. A tánc pedig reggeli 8 óráig tartott. Óriási kolónokban több mint száz pár táncolta a négyeseket; a táncművészetnek pedig elragadó szépségeit aligha látta még valaha is Vigadónk annyi sokféle kellemes variációban, mint ez alkalommal.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Kör színeszeti szakválasztmánya febr. 15-ikén tartott ülésén *Vöröss Sándor* koll. főgimn. tanárt küldte ki képviselőre az igazgatóválasztmányba. A szakválasztmány azt is szóvá tette, hogy mihelyt a városi színház tűzbiztonsági állapotba jut, újból rendez műkedvelő-előadásokat a Kör pénztára javára.

A Kör zeneestéje. A zeneszakválasztmány estéjét most kivételesen pénteken tartotta. A közönséget azonban nem zavarta a megszokott, rendez naptól való eltérés: teljes számban megjelent. Annnyira megszoktuk már a Kör estéit, hogy szinte nélkülözhetlenekké váltak és örömmel várjuk, mert tudjuk, hogy megfelelő szórakozásban, sőt művészi élvezetben lesz részünk. A pénteki zeneest is fényesen sikerült, a közönség igényeit minden tekintetben kielégítette és igazán nem is tudta, hogy melyik számat honorálja nagyobb elismeréssel, annyira tetszett minden egyes pontja. A katonai zenekar ez alkalommal is gyakran tapasztalt tudásáról és vezetőjének lelkiismeretes buzgóságáról tett bizonyosságot, a midőn a műsor első és utolsó számaként a «Mozart-nyitány»-t és Wagner «Lohengrin»-jából az «Ábránd»-ot adta elő szabatos összjátékban. A hatalmas alkotású darabok megfelelő előadásban érvényesültek. — Az öröm és a lelkesedés szünni nem akaró tapsviharban tört ki, a midőn megjelent a közönség előtt *Raffay Ferencné* úrnő, a ki kedves húga *Mehlschmidt Erzsike* úrhölgy zongora-, *Obál Béla* cimbalom- és dr. *Staub Elemér* gondonkakísérete mellett «Rákóczi Rodostóban» cz. melodramát adta

ezen ház oromfalának legfelső részén, továbbá a több házon emberi alakoknak, fejeknek s egyéb képzelti jeleneteknek és tárgyaknak keretül szolgál medaillonokban és a Fő-utca 55. sz. ház kapujának és emeleti ablakainak kereteiben s a Fő-utca 67. sz. házon a középső emeleti ablak feletti párkány fölött szintén tallérdíszítményekben és a már felemlítt oszlopok kidomborodó körgyűrűiben. Ellipszist a Fő-utca 75. sz. házon a második emeleti ablakok felett egész hosszvonalban és a Fő-utca 65. sz. házon a koszorú-párkány feletti mezőben. Továbbá a kisebb csonkagúlától kezdve a tojásdad, kymationos, astragalos alakig, a háromszögű tympanontól (Fő-utca 46., 55., 72., 73., 90. sz. házon és Megyeházon) kezdve a közben egyenes vonalial megszakított félköríves mélyedésig (a róm. kath. parochia épületének két párkánya közti mezejében), illetőleg a sűrűn kombinált hullám- és félkörívvel egymásba fonódó ékítményekig s lendületes és dúsan formált, s stuccókban látható mértani idomokig (Fő-utca 15. sz. ház földszinti helyiségeinek, a 23. és 45. sz. ház elülső földszintjének, a 61. és 75. sz. ház kapualjának s ez utóbbi első-emeleti előpitvarának és földszinti bolt-helyiségeinek, a 95. sz. ház emeleti szobájának, 103. sz. ház emeleti, a 111. számú ház földszinti szobájának, a 106. sz. — Kubinyi-féle — ház kapualjának, továbbá Árok-utca 44. sz. róm. kath. hitközségi ház udvari emeleti háza földszinti termének boltozatán) különféle mértani formákra¹ akadunk, úgy, hogy ezen formák közül több a levél, illetőleg virágdíszítmények körvonalaira és stilizált kompozícióira is — bár amazoknál észrevehetőbb megállapodásokkal — kiterjed, a mint azt a

¹ L. a Rákóczi-ház emeleti ablakai feletti díszítményeket.

Fő-utca 63. sz. házon az első-emeleti pillérfőn látható levélből, vagy a 73. sz. ház levélornamentumaiból, avagy a 71. sz. házon a földszint feletti párkányszalagot díszítő nyolcz-szirmú virágokból sejtethetjük. Látna azt, hogy a sok növényi ornamentum az áthajlást az egyenes vonaltól a görbe vonalig szinte nemcsak közvetítette, hanem erre az építészeti ösztönözte is, kérdezzük, hogy micsoda mélyebben fekvő okok hatottak közre abban, hogy a díszítő-fantázia a természetes motívumokhoz oly nagy kedvvel fordult? A felelet nem nehéz, ha meggondoljuk, hogy az ember a természetet annál jobban szereti, minél jobban távolodott tőle. Továbbá, valamint Olaszországban a természettudományi érdeklődés általános elterjedése, a korán megnyilatkozó gyűjtés s a növények és állatok összehasonlító megfigyelése érthetővé, azonképen a mi — a természethez mindig vonzó s közel álló — faji jellemünk, városunk üde, természetövezte vidéke érthetővé teszi a természeti tárgyak iránti előszeretettünket a még nem is olyan régen elmúlt idő után, a mikor nálunk javában virág-énekek virágoztak. Szemlélvén a házak homlokzatainak némelyikén — néhol (pl. Fő-utca 73. sz. házon) négy hosszvonalban is elhelyezkedő — a növényi ornamentumokat, továbbá több házon a gyümölcságakat, virág-vázákat, guirlandokat, Ruskinnak izlése juthat eszünkbe, a ki szerint a díszítmény anyaga ne az ember műve legyen, hanem mindaz, a mit Isten megteremtett. A közélet mindennapi, közvetlen kedvtelése összeolvadva a tetszés gyönyörével, azok, a melyek az ornamentumok nemét valamint másoknál, úgy városunk házain is megsabták s ezek a díszítmények erős érzéseket hatásosan és természetesen fejeznek ki. Ez olyasvalami, a

mire egyházi építkezéseken is találunk példát. A bourgeois székesegyház építője a galagonyát szerette s így a templom bejáratát valóságos galagonya-özönnel borította. A régi lombard építők a vadászatot kedvelték, ezért műveiket is lovakkal, kutyákkal, öles kürtöket fűvő emberekkel borították. Viszont, ha a velencei renaissance-kori építők azért, mivel a maskarajárás, meg a muzsikát szerették, műveiket neveléses álarccokkal és hangszerekkel borították, akkor az bizonyodik be, hogy a művészet az emberi ügyesség kész produktumairól sem mondhat le. A Klobusiczky-házon a stuccodíszítés az emeleti párkány alatt sorakozó plasztikus álarccokból indul ki, a melyek fogai között tartják a zborói gyümölcs-gruppkóval azonos motívumú guirlandokat¹ Dr. Csatóry Gusztáv eperjesi házában egy tátott száju szörnyeteg maszkját őrzi, mely fából van kifaragva. Ámde e szó: produktum is azt mutatja, hogy egyéni alkotással van dolgunk, melyre az egyéni felfogás nyomja rá bélyegét. S ha ezt megint díszül használja, csak az alkalmazás folytán bizonyítja be szabadnak a művészi felfogást. S éppen ezen alkalmazás az, a mely a művész felhaladó képességét bizonyítja, ám az egyúttal a kölcsönösség útján a merevség enyhítését vonja maga után. Ilyen célnak tesznek szolgálatot a vázák, a melyek városunk több házában fordulnak elő. A Christmann-féle ház oromfalának felső felén a közbülső két keretben négy, kőrszelettel határolt nyílásban két négyfülvű váza, a Lerner-féle ház tympanonjait összekötő íves talapzaton szintén két négyfülvű, a Fő-utca 15. sz. (Eperjesvárosi) ház földszint feletti párkányon négy, a Megyeház tympanonja felett egy nagy, két oldalt két kisebb, a

¹ Divald i. m., 42. l.

tárnokkal szemben, a ki most töltötte be Eperjes sz. kir. városnál negyvenedik szolgálati évét. Egy ember-ötöre terjedő idő ez s nem érdektelen az az értesülésünk, hogy e hosszú idő alatt mintegy hetven tisztviselő vált meg városunktól, Nádaskay Sándor azonban ma is testi és lelki teljes épségben, negyven év előtt tett esküjéhez híven szolgálja városunk ügyeit. Bár teljes nyugdíjra volna igénye, mégis hajlandó tovább szolgálni a régi gazdát. Felette indokoltnak s helyesnek tartjuk a tanács legutóbbi ülésén hozott azt a határozatot, miszerint a képviselőtestületnek javasolni fogják, hogy Nádaskay Sándornak ezer korona évi személypótlékot szavazzon meg. A város érdeke ez, mert egyrészt legkiválóbb, mindig pontos s a legszigorúbb vizsgálatok alkalmával is elismerést nyert tisztviselőjét jutalmazza, másrészt így módon elkerülheti azt, hogy a derék tisztviselőnek nyugdíjbanvonulása folytán újabb 2200 korona terhelje költségvetésünket. Ugyancsak a legközelebbi közgyűlés feladata lesz a vám- és helypénzszedési jog bérletére tett ajánlatok felett dönteni. Mint már jeleztük, 40.000 koronás ajánlat is van, holott eddig 32.000 koronát jövedelmezett a városnak ez a bérlet.

* **Vendégjegyek.** A Széchenyi-kör igazgatóválasztmánya elhatározta, hogy vendégjegyeket csakis idegenek s azok is csak 1 korona kiállítási díjért kaphatnak s hogy az e címen befolyt jövedelem a városi szegényalap javára fordítandó. Az eddigi öt zeneestélyen e címen 114 korona folyt be.

* **Az eperjesi neolog izr. hitközség** újonnan megválasztott képviselőtestülete megalakította tisztikarát. Elnök lett — most már harmadízben — Ferbstein Márk dr., Sárosvármegye tisztí főorvosa, kinek vezetése alatt a hitközség a mult ciklusban is intézményeiben szépen fejlődött. Alelnök Fried Simon, templomi gondnok Klein Jakab, pénztáros Ferderber Izidor. Előjárók: Eger Sámuel, Kramer Henrik (új), Lefkovicz Mór, Rosenthal Adolf dr. (új). Iskolaszéki elnök: Breyer Adolf dr.

* **Az Eperjesi Izr. Nőegylet** január végén tartotta meg évi közgyűlését, melynek keretében megéjtették a választásokat is. A Rosenberg Árminné lemondása folytán megürült elnöki tisztségre Rosenberg Teofil dr.-né nagy lelkesedéssel választották meg. A lemondott elnök, Rosenberg Árminné az egylet érdekében mindig kifejtett érdemes munkásságát ellenben avval honorálta a nemes törekvésű egylet, hogy egyhangulag, élethossziglan tiszteletbeli-elnökké választotta. Alelnök let özv. Schubertné. Választmányi tagok: dr. Austerlitz Mayer rabbiné, Elsas Miksáné, dr. Ferbstein Márkné, Fleischmann Mórné, dr. Földi Manóné, Fried Simonné, Goldfinger Izidorné, Groszmann Samuné, özv. Spiegelné Janovicz Ernesztina, Kramer Henrikné, dr. Müller Bertalané, dr. Propper Adolfné, Venetianer Miksáné, dr. Weisz Jakabné.

* **Joghallgatók létszáma.** Jogakadémiánkon a jelen tanév második felére szóló beiratkozások megtörténvén, az eredmény ismét örvendetes haladást és izmosodást igazol. Ugyanis a második félévre összesen

219 hallgató iratkozott, vagyis 15-tel több, mint a mult tanév második felére. Az első félév végén sokan kaptak végbizonyítványt; ezzel szemben azonban a második félévre közel 30 új hallgató iratkozott be. Ezekkel együtt a jelen 1903/4. tanévre beirott joghallgatók száma meghaladja a 250-et. Oly nagy szám ez, a milyen jogakadémiánk életében még soha sem fordult elő.

* **A Magyar Turistaegyesület** eperjesi koll. jogász-és theologus-osztálya február 12-ikén tartotta alakuló közgyűlését. Tisztviselői lettek: Weichhart Valdemár elnök, Obál Béla alelnök, Takács Gyula pénztáros s Duszik Lajos jegyző-titkár.

* **Közgyűlés.** Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház február 14-ikén d. e. 11 órakor a Kollégium II. em. tanteremben egyházi közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgysorozata a következő volt: 1. Jegyzőkönyvhitelítők kiküldése. 2. Elnöki előterjesztések. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése, a presbitérium javaslata az évi zárszámadások tárgyában. 4. 1904. évi költségelőirányzat előterjesztése és a presbitérium javaslata. 5. Jogügyi bizottság jelentése a Mérey-féle hagyaték tárgyában. 6. Az eperjesi ev. ref. missió kérelme. 7. Folyó ügyek. 8. Esetleges indítványok.

* **Alarczos és jelmezes estély Bártfán.** A Bártfai Vöröskereszt-egylet és a Korcsolya-egylet febr. 13-ikán együttesen rendezett mulatsága a legszebb eredménnyel örvendeztette meg az estély rendezőit. Az első négyest 70 pár tánczolta. Ezenkívül még három négyes volt és még a negyedik négyest is a reggeli órákban 40 pár tánczolta végig. Éjfélkor dr. Gmitter József sikerült búvészmutatványával mulattatta a közönséget. Az estély rendezésében Tahy Istvánné, dr. Uhlig Leo és Passuth Ferencz igen sokat fáradoztak. Az összes bevétel 355 korona volt, melyből a tiszta jövedelem minte y 200 koronát tesz ki.

* **Hangverseny Lemesen.** Az eperjesi Tanítók Háza javára febr. 14-ikén Lemesen rendezett hangverseny s az azt követett mulatság minden tekintetben szépen sikerült. Jelen voltak Lemes egész intelligenciája, a vidékről s Eperjesről is sokan. A hangverseny műsorozatát Deák Margit és Schiller János rendkívül ügyes dialog-előadása nyitotta meg. Beér Ferencz művészi zongorajátéka után általános érdeklődés mellett Dúzs Erzsike «Molnár Kata» című melodramát adta elő Tomeskó Stefike pompás zongorakísérete mellett. Ez volt a műsorozat fénypontja. Azután Kubinyi Mariska Petőfi «Salgó»-jának egy részletét kedves közvetlenséggel szavalta. Végül Kovalszky Margit gyönyörű éneklését élvezte a közönség Tomeskó Stefike ügyes zongorakísérete mellett. Hangverseny után tánczra perdült a fiatalság, mely reggelig tartott. Közben szünet alatt a tombola-tárgyakat sorsolták ki. A mulatság agyagi eredményét és a felülfizetéseket lapunk következő számában hozzuk.

* **Táncmulatság Hétháron.** Farsang utóján megyeszerzte táncmulatságok voltak. A héthársi intelligencia febr. 14-ikén rendezte fényesen sikerült táncz-

estélyét. A mulatságon — melyen a legjobb hangulat uralkodott — Héthárs s a környék előkelősége nagy számban vett részt. A jó rendezés, a szépen díszített terem, a háziasszonyok és a háziurak előékeny kedvessége hozzájárultak az est sikerének emeléséhez. Az első négyest 46 pár tánczolta. A mulatság reggel 5 órakor ért véget.

* **A Nagysárosi Múmalom r.-t.** február 17-ikén tartotta meg rendes évi közgyűlését br. Ghillány Imre elnöke mellett. A közgyűlés — az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után — egyhangulag fogadta el az igazgatóság javaslatait, nevezetesen, hogy Mérey Aurél volt alelnök emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti; továbbá a tiszta nyeremény felosztása iránt elhatározta, hogy az esedékes 24. sz. szelvény már február hó 18-ikától kezdődőleg fog 40 koronával beváltatni; végül megadta úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt. A megüresedett alelnöki állásra Kubinyi Aurél választott meg. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő Kósch Árpád, valamint a felügyelő-bizottság Adler Samu, dr. Csatóry Ágost, Dessewffy Lajos, újból megválasztottak.

* **Postai tudnivaló.** A postaigazgatóság arról értesült, hogy még mindig előfordul a Magyarországból külföldre s főleg a keleti országokba szóló levelek elégtelen bérmentesítése, minek folytán a hiányosan bérmentesített levelek és egyéb levélpóstaik küldemények a hiányzó bérmentesítési díj kétszeres összegével lesznek megterhelve s ez által a feladók nemcsak a címzettnek okoznak akaratlanul kellemetlenségeket, hanem a hiányos bérmentesítés miatt a magyar postakincstár is károsul. Ezen hibás bérmentesítés annak tulajdonítható, hogy a közönség az 1900. január 1-jével életbelépett tarifális változásokat még most sem veszi figyelembe és a külföldre szóló leveleket még most is 20 fillérral bérmentesíti. A közönség tájékoztatására szolgáljon, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 10—15 gr.-ként 25 fillér, a levelezőlap díja pedig 10 fillér; az Ausztriával, Bosznia-Herczegovinával, Németországgal, Szerbiával és Montenegróval való forgalomban az egyszerű levél díja 10 fillér, a levelezőlapé pedig 5 fillér. Az ajánlási díj úgy a belföldre, mint külföldre szóló ajánlott-leveleknél 25 fillér Törökországba könyvek nem postai csomagban, hanem legcélszerűbben keresztköztes alatt, s ha értékebb küldeményről van szó, ajánlja küldendő.

* **Nyilvános köszönet.** Egyesületünknek szokásos jelmezes-bálja, melyet régi idők óta farsang utolsó napján tartunk meg és a mely ezidén «japán-estély» név alatt szerepelt a bál naptárban, a pénztári kimutatás tanúsága szerint az eddigieket messze fölülmuló fényes anyagi eredménnyel záródott le. A legnagyobb reményeket felülmulon juttatta nemesszívű közönségünk filléreit az emberzen-tet oltárára. Ezt a nagy sikert csak igazgatóválasztmányunk lelkes tagjainak, a bálbizottság lángbuzgalmú hölgyeinek és általában azoknak a nemesszívű emberbarátoknak köszön-

analógiákat a gyakori és változatos díszítő motívumok sűrű alkalmazásának bebizonyítására egyéb hazai tárgyakon is találunk. A tölgyfaleveles lombos és koszorúk nemcsak házaink egyes ornamentális részeinek képezik ekességét, hanem egyéb tárgyaknak is. Így pl láthatni azokat egy — igen valószínűleg — XVIII. századbeli középnyagyságú tükör aranyozott keretén is igen izlésesen összeállítva.¹ Gyönyörű ezüsthímzésű dús lombos, sűrű bimbókkal és virágokkal ékíti a sárosmegyei plavniczai róm. kath. templom pluvialéját, oldalt két tarsolya és közepén még most is kivehető lótarakó formájában, a mely a XVIII. században újlátszik Palocsay-Horváthnak lovát díszítette királykoronázáskor.² A bártfai városház 1510-ből való asztalának oldal-lapjai igen szépen stilizált háromágú levelekkel és duplán nyolcz- és öt-szirmú rózsákkal van díszítve.³ A magyar pruszlikon a XVII. században legalul keskeny szegély fut körül s felette egy szélesebb bokrátaféle s mellette egy nyúlánk virágforma váltakozik, a fölhasznált idomok gránátot, négylevelű rózsát, tulipánokat és nyolczszirmú virágokat példáznak.⁴ Apor szerint a XVI. század derekától egy századig, tehát a XVII. században is különösen szerették az asszonyok, a mintegy lencseszemnyi islógokkal (lemezkékekkel) megrakott belső kicsiny és külső ingeket.⁵ A főkötőt a XVII. században selyemből, arannyal, ezüsttel vegyesen... gazdagon díszítették gyöngyökkel, apró vörösklárissokkal, ékköves aranyboglárokkal és

¹ Meliorisz birtokában Eperjesen.

² Ezt csak a legújabbban mentette meg az elkallódástól a község jelenlegi plébánosa, a ki a hímzéseket többhelyütt helyreállította és az egészét a pluvialéra varratta.

³ Myskovszky: Magyarorsz. középkori és renaissance-stíli műeml. V. és VI. tábla.

⁴ Archaeol. Ért. 1893., 332. l.

⁵ Magyar viseletek története. Rajzolta és festette Nemes Mihály, szövegét írta Nagy G. Budapest, 183. l.

rózsákkal.¹ A XVII. század viselete tehát felújítani látszik azon motívumokat, melyek közül különösen a virágok, a dús szirmú rózsák már a Mátyás-korabeli dolmányokon² sűrűn fordulnak elő. Ezen ornamentumok átmentek más tárgyakra is. Virágdíszek, vadászati jelenetek és állati alakok láthatók kupákon (minőket a brassai ötvösség díszített a XVII. században), pl. a feketehalmi ág. ev. templom fedelese kannáján.³ Tulipán, ranunculus, szárnys kis géniusnak trébelt alakja látható a Han Sebestyén készítette, ezüsből vert s aranyozott fedelese kupán 1680. körüli időből.⁴ Egy XVII. századból való, itthon készült löcsei kelyhen feltűnik a harmadik mező alakjainak törülmetszett magyar mivolta: a két alak haj-, szakál- és bajuszviselete, kucsmája, köpönyege, dolmánya s nadrágja a csizmával élő kosztümképe a XVII. s XVIII. századbeli magyar viseletnek.⁵ Itt megjegyzem, hogy az eperjesi házakon látható emberi fejek közül bizonyára nem egy (pl. a Megyeháza első-emeleti két középső ablak feletti két medaillonban újlátszik ékkövekkel díszített s gondosan fésült hajú női fej) korhű egyéni fejeket tüntet fel.

Egy 1635-ből való harangot, melyet eperjesi öntőmester készített, renaissance növényornamentum díszít.⁶ Az eperjesi házak renaissance-ornamentumai közt nagy számmal előfordul, részint természetes, részint stilizált, többnyire éles, illetőleg dusan tagozott levelű növények éppen vonalaik gyakori hajlított voltánál s szakadozott-ságánál, továbbá helyenkint való alkalmazásánál fogva emlékeztetnek a XVI. s XVII. században szokásban

¹ U. o. 184. l.

² L. u. o. XVI. tábla.

³ Archaeol. Ért. 1900., 27., 28. l.

⁴ U. o. 253., 254. l.

⁵ U. o. 1893., 154—156. l.

⁶ U. o. 1897., 346. l.

volt reczékre,¹ a melyek csak helylyel-közzel voltak varrva a patyolatba. Emlékeztetnek a csipkékre is. Az előkötő és az előruha köröskörül szörből kötött, vagy fekete selyemczérna és aranyos csipkével vagy csipkés aranygalanggal volt beszegve. A keszkenőket is a szögletein csipkével díszítették, a midőn a magyar viselet régebbi hagyományaihoz kezd visszatérni a XVII. században. A Rákóczi-ház koronázata — mint Divald mondja — egész mivoltában textil-szegélyzetre emlékeztet, félköralakban kivájt lapokkal összekötött karcsú ormai pedig zsinórkötésszerű textil-végződésekre.

Stilizált ágdíszítmények borították a férfi-mentéket,² csipkézett levelek a nők szoknyáit³ a XVII. században, stilizál éleshegyű levelek a női kötény szélét⁴ A XVII. század végéről s XVIII. század elejéről és második harmadából való úgy férfi-, mint női-ruhák sűrűn tüntetnek fellelél-, sőt galydíszítményeket, melyek körülbelül olyanféle hasonlatosságot látszanak felütnetni az eperjesi házak növényi motívumaihoz, mint a milyent a tulipánt és írist kedvelő új angol,⁵ vagy a lehető legegyszerűbb és perspektiva s árnyékolás nélkül szűkölködő, növényeket kedvelő új német és francia stíl, teszem azt a magyar subadászhez. E viszonyban, valamint ama kettő az alakító eljárásra nézve, úgy ez utóbbi kettő a természetesség szempontjából következik egymásután.

Tagadhatatlan, hogy az ekként megtermékenyített sokféle ízlés a díszítményeknek kiapadhatatlan formai bőségét szülte az építési ornamentika számára is, úgy, hogy az egyes házak homlokzatán (pl. Fő-utca 63. sz.)

¹ L. Magy. viseletek tört. 183. l.

² L. Magy. viseletek tört. XXIII. tábla, 3. alak.

³ U. o. XXV. tábla, 8. alak.

⁴ U. o. XXVII. tábla, 3. és 10. alak.

⁵ L. Schmid H. S. Kunststilunterscheidung für Laien, Kunstfreunde, Gewerbsleute... 1897., 225—228. á. és 41. l.

hetjük,
és sok-
és szerv
fáradozá
eredmen
köszöne
nagyobb
kik czé
köszöne
parancs
kásos m
Az
sódar-
sek volt
Sándor
Egerer
Károlyné
Imréné,
dr. Herc
özv. Jár
Arthur
dr. Lak
Lajosné
Mária,
Mikolika
dr. Oszy
Ruby J
Sándor
Tahy J
Vilcz
Fénz
hoz és t
Lászlóné
lender
Gáborne
Jakobei
dr. Lak
Bertalan
Adolfné
Szemere
Szilárd
beli hoz
E n
gazdagi
legbens
Kül
azoknál
árúsítás
dozó m
kében.
A czuk
Szilárd
czukrás.
Luchs
árúsító-
Gundelf
Merse
dr. Müll

a felfelé
leti ablak
ívelt fo
házon)
két szél
éles be
az ivelt
ban s m
mákat,
átmene
a kettő
a hegy
illetőleg
emeleti
változa
különö
68. sz.
helyek
a föld
55, 65
61. sz.
gyümö
75. sz.,
nonjár
A
mondo
konve
amaz
sokszo
ornam
könny
és az
körte-
Szlavk

legjobb hangulat előkelősége nagy szépen díszített előzékeny kedvvel emeléséhez. Az ünnepség reggel 5 óra-

február 17-ikén dr. Ghillány Imre igazgatóság és a felügyelőség javaslatait, a jelenlévők emlékéért tisztán nyereséggel esedékes 24. sz. kezdetűleg foglalta úgy az igazgatóság a felmentésért. Kubinyi Aurél sorrend szerint ügyelő-bizottság Dessewffy Lajos, új-

igazgatóság arról értekezett. Magyarországól érkező levelek elégségesen hiányosan bérlettel küldemények összegével leszámoltak a címzettiségeket, ha magyar postai szentesítés annak. Január 1-jével most sem veszi el még most is a tájékoztatására. Szűz levél díja a lap díja pedig a ferczegovinával, a gróval való forrás, a levelezőgy a beföldre, 25 fillér Törökországban, hanem legértékesebb kül-

nek szokásos farsang utolsó «japán-estély» a pénztári kiadás messze fölülmúlt. A legutóbbi nemesszívű voltára. Ezt a lelkes tagjainak és általában köszön-

l-közvetlen voltak a csipkékre is. Az el kötött, vagy a csipkés díszeket is a szögmagyar viseletet a XVII. század mint Divald díszre emlékeztető karcsú díszekre.

férfi-mentéket, a XVII. században, a XVII. század második harmadán tűntetnek körülbelül olyan mint az eperjesi tulipánt leggyegettebb díszítő, növényes, természetesen azt a mint ama kettő díszítő a természetesen

termékenyített adatai formái számára is, úgy a 6-utca 63. sz.)

alak

lung für Laien, 228. á. és 41. l.

hetjük, kik fáradságot nem ismerve, töméslen munkát és sok-sok időt áldoztak a mulatság előkészítésének és szervezésének. Ennek az igazán meg sem hálálható fáradozásnak jutalma egyedül csak a nemes cselekedet eredményessége felett való öröm lehet; az egyesület köszönete csak csekély elismerése annak, hogy a legnagyobb mértékben hála vagyunk kötelezve azoknak, kik céljainkat ily hathatósan támogatták. Ezenkívül köszönettel tartozunk a cs. és kir. 67. sz. gyalogezred parancsnokságának is azért, hogy a katonazenét a szokásos méltányos díjért engedte át.

Az árusító-csarnokokhoz süteményekkel, bor-, kávé-, sódar-, tea- s egyéb adományokkal hozzájárulni szivesek voltak: Bánó Aladárné, Bielek Lászlóné, Bretz Sándorné, dr. Csátray Ágostné, Csengey Gusztávné, Egerer Ferenczné, dr. Engländer Emilné, dr. Flórián Károlyné, Faltin Géza, Gombos Alajos. br. Ghillány Imréné, Grieger Tivadarné, dr. Hartmann Samuné, dr. Herczogh Árpádné, Holénia Béláné, Holénia Józsefné, öz. Jármay Béláné, Kósch Árpádné, öz. Kósch Arthurné, Kovaliczky Mihályné, Krayzell Kálmánné, dr. Lakner Árpádné, Luchs Róbertné, öz. Matherny Lajosné, dr. Mikler Károlyné, Molitorisz Istvánné, Molnár Mária, dr. Mosászky Gyözőné, dr. Müller Bertalanné, Mikolik Istvánné, Nehrer Ágostné, Oszwald Károlyné, dr. Oszwald Tivadarné, Perényi Vilmosné, Raisz Viktorné, Ruby Józsefné, dr. Sarudy Vilmosné, öz. Szénássy Sándorné, Szmoligovics Szilárdné, dr. Szehtlo Jánosné, Tahy Józsefné, Tuhirinszky Károlyné, Teörös Józsefné, Villecz Jánosné és Vogel Béláné.

Pénzbeli adományokkal hozzájárultak a japánbázárhoz és teremdíszítési költségekhez a következők: Bielek Lászlóné, Csátray Zsigmondné, Dúzs Mária, dr. Engländer Emilné, báró Ghillány Imréné, Gundelfingen Gáborné, dr. Holénia Gyuláné, Horváth Gusztávné, Jakobei Dezsőné, Kósch Árpádné, Krayzell Kálmánné, dr. Lakner Árpádné, Luchs Róbertné, dr. Müller Bertalanné, Oszwald Károlyné, Péchy Pálné, dr. Propper Adolfné, dr. Rosenberg Teofilné, Schmidt Gyuláné, Szemere Mártonné, dr. Szilávik Mátyásné, Szmoligovics Szilárdné, Tahy Józsefné és Uhlarik Mátyásné. A pénzbeli hozzájárulás összesen 136 koronát tett ki.

E nagylelkű adományaikért — a melyek annyira gazdagították a bálipénztár jövedelmét — a Nőegylet legbensőbb hálás köszönetét tolmácsolja.

Különös hálánkat és köszönetünket kell kifejeznünk azoknak a hölgyeknek, kik a pavillonokban az elárúitást elvállalni sziveskedtek és ott valóban önfeláldozó működést fejtettek ki a mulatság sikere érdekében. A közreműködő hölgyek névsora a következő: A cukrászdánál: Szemere Mártonné, Szmoligovics Szilárdné, Krayzell Kálmánné és Dúzs Erzsike. A karzati cukrászdában dr. Lakner Árpádné. A japáni bázárnál Luchs Róbertné, kinek Laczus Andor segédkezett. Elárúitók-leányok voltak: Blazsek Helén, Domokos Klára, Gundelfingen Annus, Hodobay Mela, Izsépy Anna, Szinyei Merse Zsófi. A feketekávé, bor és szivar pavillonjában: dr. Müller Bertalanné és Tomeskó Stéfi; később Bánó

a felfelé sodronyszerűen csavarodó dísz mellett (az emeleti ablakok alatti mezőkben) négylevelű lóhereféle, tehát ívelt formájú növénydísz is foglal helyet (ugyanazon a házon) a négy pilaszter fejen. Úgy, hogy a viszony ezen két szélső vonalirányú motívum között olyan, mint az éles bemetszésű és rovátkolt görög akanthus, továbbá az ívelt végű palmetta között, melyek együttesen magukban s maguk közötti területen rejtik azon mértani formákat, a melyekből invenczióval a művészet más-más átmeneti produktumai konstruálódnak. Így származik a kettőnek: az ívnek és a hegyességnek összetevéséből a hegyes- és íves-level (pl. Fő-utca 73. sz. és 65. sz.), illetőleg a virágdísz (pl. Fő-utca 57. sz. házon az első emeleti ablak alatt). Ezeknek hol természetes, hol stilizált változataival házainkon bőven találkozunk s azokból különösen ablakokat koszorúzó levél (Fő-utca 51., 55., 68. sz. és Munk-féle házon), illetőleg ablakok alatti helyeken díszítő virágfüzérek (Fő-utca 73. sz. házon, a földszint feletti hosszvonalban) s koszorúkat (Fő-utca 55., 65., 72. sz. és Megyeházon), virágcsokrokat (Fő-utca 61. sz.), virágvázakokat (Fő-utca 61. sz.) s virágokkal és gyümölcscsel megrakott bőségszarvakat (Fő-utca 61., 75. sz., továbbá — nézetem szerint — a Megyeház tympanonjának két széle fölül álló két alak kezében) láthatunk.

A növényornamentumok nagy részéről — a fentebb mondottak alapján — ugyanazt állíthatjuk, a mit a görög konvencionális flóráról tudunk, hogy valamint ez, úgy amaz is az egyes növényfajok természetű előállításától sokszor nagyon távol áll. Ámde valamint a görög növényi ornamentumokból sok közel áll a természethez s így könnyen ismerhető fel (pl. a babér, repkény, szőlőtő és az aloé), úgy házainkon is felismerhető a szőlő, a körte- s almafagaly, a tők, az eper (Fő-utca 95. sz., Szlavkovszky-féle ház elsőemeleti plafondján stuccóban),

Aladárné, Szemere Mártonné és Thrór Gyuláné. A teáspavillonban Oszwald Károlyné és Uhlarik Mátyásné; későbbben Szemere Mártonné és Laczus Gizella. A sódar- és limonádé-pavillonban Krayzell Kálmánné, Luchs Róbertné, Szmoligovics Szilárdné és Thrór Gyuláné. A pezsgős-pavillonban dr. Holénia Gyuláné, Péchy Pálné és Szinyei Merse Rózi. A virágelárúitáznál: Bethlenfalvy Évi, Dessewffy Ilonka, Dlugolinszky Vilma, Hedry Margit, Szmoligovics Manyi, Thrór Lutti. Elismerésünk illeti a buzgó táncrendezőseget is, melynek élén Eckensberger Ferdinánd alezredez és Szemere Márton állottak, kik ismert agilitásuknak ez alkalommal is fényes tanújelét adták. Nemkülönbön igazi hálánknak kell kifejezést adnunk Oszwald Károly előtt, ki a műszaki rendezést vezette, nagy ahhozértessel és lankadatlan buzgalommal bámulatos tevékenységet fejtett ki a pavillonok emelése, a világítás átalakítása és a teremdíszítés körül. Nagy munkájában segítségére voltak Firley Antal az E. V. és E. R. üzemezője és Waldmann Mór, a villamvilágítási társulat szerelője. Úgy a teremdíszítés, mint a rendezés körül tevékenykedtek még Faragó József, Dobránszky Endre és Dobay József főrendező. A rendezésről szólva, kedves kötelességünk — és ezt első helyen kellett volna kiemelnünk — köszönetet mondani Uhlarik Mátyásnak, a ki a teáspavillon háttérét képező és teázó japánokat ábrázoló gyönyörű képet kizárólag erre az alkalomra festette meg Kurth Miksa festőművésznél, nemkülönbön magának az oly előnyösen ismert kiváló festőművésznél, ki viszont a «paradicsom» háttérét elfoglaló nagyszerű képet festette meg ajándékképpen bámulatos rövid idő alatt a bál céljaira. A kiváló festőművésznél sürgős munkájában a Gratzl András helybeli szobafestő és díszítő cég alkalmazottai voltak segítségére. A kép a japán tengerpartot ábrázolta, a mint a figyelő japánok a távolban egy közelgő hadihajó körvonalait pillantják meg. Köszönetünket fejezzük ki Bielek Lászlóné, a bazar részére adományozott gazdag japán baba-csoportért, valamint Thrór Luttinak is a ki számos japán motívumú díszítés festésével segédkezett a pavillonok összeállításában és ezenfelül díszes, festett párnával, valamint egy jól sikerült festményrel gazdagította japáni bázárunkat. Nemkülönbön hálánkat fejezzük ki Csátray Ágostné, és Salamon Andor főhadnagynak szives ajándéktárgyaikért. Elismeréssel tartozunk Kéler Tibornak, Holénia Józsefné és Holénia Lászlónak is, a kik tevékeny részt vettek a terem díszítésében. Nem hagyhatjuk végül megemlést nélkül a helybeli élővirágkereskedés tulajdonosának, öz. Popovics Lukácsné, önmagát dicséret jótékony eljárását, melylyel 50 csinos virágcsokrot ajándékozott bálunk céljaira, valamint Gregor Endréné, a ki a szükséges üveg- és porcellánkészletet díjmentesen bocsátott rendelkezésre.

Legbensőbb háláját fejezi ki a Nőegylet egyúttal mindazoknak, a kik a szép anyagi eredmény létrehozásához nagylelkű felajánlásaikkal kegyeskedtek hozzájárulni. Ezeknek szives adományaik a következők voltak:

20—20 K.-t.: Báró Ghillány Imre, dr. Horváth Ödön.

16 K.-t.: Péchy Elek.

14 K.-t.: Hedry Ernő.

10—10 K.-t.: Bártfa-fürdő r.-társaság, Dessewffy László, dr. Flórián Károly, Hazslinszky Frigyesné, Horváth Elemér, dr. Müller Bertalan, Piller Kálmán, dr. Stessel Szilárd, Tahy József, Uhlarik Mátyás, Zelenka Pál.

8—8 K.-t.: Dr. Ghillány György, Semsey Adolf.

6—6 K.-t.: Egerer Ferencz, Engländer Emil, Kramer H., Luchs Róbert, dr. Mária Béla, dr. Szehtlo János.

5—5 K.-t.: Ardó Alfréd, dr. Balpataky Imre, Barts Emil, Bánó Aladár, Fűzy Béláné, Horák Hugóné, Pausz Tivadar, dr. Propper Adolfné, Schertl György, Újházy Iván.

4—4 K.-t.: Berzeviczy Béla, Bielek László, Brósz László, Bujanovics Sándor, dr. Glück Jónás, Harant Ferencz, Herczeg Károly, dr. Hintz Henrik, Holénia Ernő, ifj. Kirchmayer Vilmos, öz. Kósch Frigyesné, Libay Miklós, Nyékhegyi Lóthár, dr. Oszwald Tivadar, dr. Petrik Igor, dr. Raffay Ferencz, Szántó Zsigmond, Toperczer Albert.

3—3 K.-t.: Bretz Antal, Draskóczy Lajos, Elsas Manó, Kovács József, Jariszewski, Passuth Anna, Roskovány Józsefné, Schroepfer Antal, Stancel Géza, Úsz Antal, Vetter Sándor, Wollner Marcell.

2—2 K.-t.: Adamovics József, Barcs Lajos, Bartossik Ignác, Balpataky Zsigmond, Babocsay Herman, Bartus Elza, Bártfai Hitelbank, Berzeviczy Ignác, Benczúr Ába, Berger Leo, Bethlenfalvy Imre, dr. Blumenfeld Ármán, Bohus Nándor, Bosits Gábor, Bosits János, Bohrandt Lajos, Bujanovics Frigyes, Bujnovszky József, Cattarino Sándor, Czarič Jenő, Csekanyák Béla, Czibusz Lajos, dr. Deme Ferencz, Dessewffy Arisztid, Divald Károly, Dianiska Albert, Dobránszky Endre, Ehlers Hektor, Eiszelt Antal, Fábry-Villecz Mária, Faltin Géza, Feldmann Samu, Fekete István, Ficker Ferencz, dr. Fuchs Lipót, Glasner Mór, Gregor Endre, Gramer Nándor, Guillaume Árpád, Hajdu János, dr. Hazslinszky Hugó, Halmos Károly, Hannel Emil, dr. Horovitz Imre, Hunyady Gyula, Irinyi Csaba, Kacsák Vazul, dr. Kanarik J., dr. Kapczy Háber Lajos, dr. Krayzell Béla, Kárász István, Keczer Endre, Kéler Margit, id. Kirchmayer Vilmos, König Sándor, Langsch Róbert, Lanner Ignác, Libay László, Lonkay Antal, dr. Mankovics R., Mayer János, Mattyasovszky György, Mandel Henrik, Mahr Pálné, Máté Ede, Meliőrisz Ilka, Melicskó Frigyes, Merényi Gyula, Mikolik Kálmán, Moskovics Ignác, Kassai Népbank, Oberländer Károlyné, Ott János, Passuth Ferencz, Pelczér Kálmán, Péchy Dániel, Piller Dezső, Pletényi Endre, Prokopovits István, dr. Propper József, Raszlaviczky Edéné, Rády Antal, Ribossy Kálmán, dr. Rosenthal Adolf, Rosenfeld Ignác, Rhódy Alajos, Szakmány Géza, Szepessy Árpád, Szűts István, Schütze József, Schréter Gusztáv, Schultz József, Schütz Emil, Schultes Ágost, Schulek Géza, Sárkány Ernőné, Semsey Boldi, Semsey Gyuláné, Sinály Gyula, Somogyi Miklós, Spiegel Ervin, Spillen-

mészetes, hogy ekként ezen régibb ornamentumok szerényebb feladatot nyerne. Hogy a növényornamentumok mennyire törekszenek a régibb stereotyp formákhoz fértözni, illetőleg azok között helyet foglalni, azt érdekesen láthatni a főutcai 73. sz. házon, melynek homlokzatán egymásfeletti magasságban, összesen öt hosszirányban többféle levél, illetőleg virág látható. A növényi ornamentumok tehát, a midőn az egyes, az ókori építészetben fontos munkára hivatott motívumokat nagyobb mértékben benépesítik, arra vállalkozni látszanak, hogy közbenjárók legyenek a valóság és a látszat, a teher és könnyűség, a munka és a pihenés, a komolyság és játék szelleme, a fontosság és jelentéktelenség közt, s így kibékítő és megnyugtató szerepet játszanak. Másrészt az elvontabb, régibb ornamentumok (pl. pilaszterek, párkányok, konzolok stb.) azáltal, hogy konkrétan növényi ornamentumok vannak rajtuk, úgy tűnnek fel, mint magasabb és régibb gondolatok, a melyek az újabbakat, a tapasztalati momentumokat magukba zárnak hivatvák.

Egy-egy, mértanibb szerkezeténél fogva elvontabb ornamentális díszítvények következetesebb s hosszabb lélegzetű alkalmazását mutatják a Rákóczi-háznak oromdíszei, a fűrészfogszerűen tagozott első emeleti koronázó párkány fölött sorakozó vakárkádok, az ezeket elválasztó s egymással vékonyabb négyzetes lapokkal összekötött lábakkal bíró, és pedig két-két keskenyebb után következő kétszer szélesebb pillérek, a fejüket összekötő sekély horonyral élénkített félkörívekkel; a mely motívumok egy része a baloldali Munk- és a jobboldali Werther-féle házon ismétlődik. A vakárkádok Krakó egyes régibb épületein előforduló hasonló díszítvényekkel mutatnak rokonságot. A Rákóczi-ház ormos fogsora méltó volt arra, hogy az 1900-iki párisi

berg Barna, dr. Strehlinger F., Tardy József, dr. Tahy Mihály, Tahy Boldizsár, Kisszebeni Takarékpénztár, Nagymihályi Takarékpénztár, Toszt Károly, Török Kálmán, Tirscher István, dr. Vas Antal, Viczenty Pálné, dr. Windt Arthur, Zsembery Kálmán, Zsebráczky Géza, Zombory Bertalan, Cserépi János, Brühl Menyhért.

1 K. 26 fill.-t: Bíró, ezredorvos.

1 K. 20 fill.-t: N. N.

1 K.-t: Bilich Ferencz, Böhm Aladár, Goldberger Lajos, Nikodém, Sztankay László.

30 fill.-t: Szepesházy Bertalan.

A felülfizetések összege: 635 kor. 76 fillér.

Fogadják a nemesszívű felülfizetők az emberszeretet nevében a e nagylelkű áldozatukért a Nőegylet legmelegebb köszönetét.

A japán-estély anyagi mérlege.

Bevételek:

Belépő- és karzati-jegyekből	1214 K. — f.
Felülfizetésekből	635 * 76 *
Terem-megtekintési díjakból	50 * 12 *
Bálbizottság készpénzbeli hozzájárulása a japán-bazárhoz és teremdíszhez	136 * — *
Czukurásza a földszinten	122 * 32 *
Czukurásza az emeleten	19 * 51 *
Feketekávé és bor	452 * 46 *
Japán-bazár	269 * 56 *
Pezsgő	739 * 26 *
Sódar és limonádé	116 * 08 *
Szivar és szivarka	29 * 07 *
Tea-sátor	123 * 80 *
Virág-elárúsítás	131 * 41 *

Kiadások: 4039 K. 35 f.

Teremdíj, világítás, fűtés, tisztogatás, díszítés, zene, nyomtatvány és segéd-sezemlyre 983 K. 09 f.

Japán-bazár pezsgő és egyéb, elárúsításra szánt cikkek beszerzése 593 K. 56 f. 1576 K. 65 f.

Tiszta jövedelem: 2462 K. 70 f.

A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet nevében:

Tahy Józsefné s. k., Kósch Árpád s. k.,
elnök. pénztáros.
dr. Flórián Károly s. k., titkár.

* A Sárosvm. Jót. Nőegylet által az utolsó tíz évben rendezett bálók tiszta-jövedelme a következő volt:

1895-ben	770 K. 30 f.	1900-ban	805 K. 10 f.
1896-ban	909 * 66 *	1901-ben	818 * 29 *
1897-ben	1034 * 40 *	1902-ben	926 * 36 *
1898-ban	1034 * 40 *	1903-ban	958 * 25 *
1899-ben	603 * 90 *	1904-ben	2462 * 70 *

Az 1904. év fényes eredménye két-, három-, sőt négyszeresen is fölülmulta az előbbi évek egyes eredményét

világkiállításon a magyar pavillon renaissance részének élénk motívumait képezze.¹

Tekintve azt, hogy ezen városi épületeink, a melyek a renaissance-külsőt csak (részben a tizenhatodik) tizenhetedik és tizennyolcadik században kapták, sok századra rendelt vastag falakkal nemcsak a későbbi építkezéseknek alapjául szolgáltak, hanem a többször szenvedett átalakításnak romboló munkáját is kiállották; továbbá nem hagyván figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy általában szólva, ezen ornamentumok az épületek szerkezetében olyanformán, mint az olasz renaissance-palotákban látjuk, alig vesznek részt, hanem legtöbbször a szerkezetre, az épület testére való lényeges kihatás nélkül legnagyobb részben pusztán díszül szolgálnak, azért a jelenleginél több emelet terhére is megbíró testes falakból alkotott ezen épületek, továbbá a gyönyörködtetés céljából rajtuk helyfoglaló enyegőbb természetű ornamentumok szempontjából áll az is, a mit Aristoteles mond a munkáról és a játékról: «A bajlódást és a fáradságot pedig a mulatságra vezető eszköznek tekinteni teljesen bárgyúnak és nagyon gyermekesnek látszik, ellenben mulatni és játszani azért, hogy az ember komolyan munkálkodhassék — mint Anacharsis is mondja — azt helyesnek tartjuk. Hiszen a multság és a játék a szünetelésnek és pihenésnek bizonyos neme, s mivel nem vagyunk képesek szakadatlanul komoly munkát folytatni, szorítunk rá a pihenésre és szünetelésre: de a szünetelés nem lehet a végcél, hanem csak eszköz a működés lehetővé tételére. . . . S az eperjesi házak ornamentumai hosszú időre nagyon éppen ezt: a házaknak lakásra való kedvelt rendeltetését mozdították elő

¹ Archaeol. Ert. 1900., 375. l. A barokk részen a díszítő elemek Klobusiczky-házról voltak véve.

* Nagy lopás Sóváron. Február 13-ikán Német-sóvárott Paumer Józsefnél két drb. takarékpénztári könyvet — a melyek több ezer keronáról szólnak — eddig ismeretlen tettes ellopott Sóvárott hasztalanul keresik eddig a vakmerő tolvajt s ez okból megkeresték az eperjesi rendőrkapitányságot, hogy a rejtélyes tolvaj kinyomozásában segédkezet nyújtson. A gyanú egy asztalossegédre irányul, a kire azonban eddig még nem sikerült a lopást bebizonyítani.

* A felismert téli-kal át. Hirkó Gyula cigányt kellemetlen meglepetés érte febr. 15-ikén. Gyanútlanul sétálgatott takaros télikabátjában a Fő-utcán, a mikor egyszerre csak Lipták András helybeli lakos galléron ragadta s igazolásra szólította fel, vajjon honnan vette télikabátját, a melyet Liptáktól még a múlt évi decz. hónapban elloptak. A meglepett muzsikusz igazolta, hogy nemrég egy zálogcédulát vett Biszkup Béla szolgától s így jutott a zálogházban kedvenc télikabátjának birtokába. Biszkup ily módon kelepcebe került s beismerő vallomást tett, mire feljelentették a járásbírósnál.

* Köszvényesek öröme az a kellemes hír, melyet a Zoltán-féle kenőcsről számtalan meggyógyult csúsz-és köszvényes beteg mond. E páratlan kitűnő szer már néhány napi használat után a legmakacsabb csúsz-és köszvényes bajokat meggyógyította, mit számos köszönőlevél és több orvosi nyilatkozat bizonyít. Üvege 2 kor. Zoltán Béla gyógytárában Budapesten. XI.

* Halál a kocsikerekei alatt. Androszin János megyei lakos hétfőn bejött Eperjesre több ügyét elintézni. A többek között egyik perében mondott aznap kedvező ítéletet a bíróság. Ez annyira felvillanyozta kedvét, hogy estig egy kocsmában felejtette magát. Ittas állapotában haza felé menet leesett szekereiről és annak kerekei alá került. Másnap találták meg holtan az országúton.

* Utazás Nizzába és Parista. Az ország különféle vidékéről nagyobb társaság utazik február 27-ikén a Riviera paradicsomszerű partjaira. Az utazás 14 napot vesz igénybe és az utazók megtekintik Velenczét, Milánót, Genuát, Nizzát, Marseillet, Lyont, Párist, Strassburgot és Münchent. Az utazás I. osztályon 600, II. osztályon pedig 500 koronába kerül teljes ellátással együtt. Az utazást Ladányi és Prekejszky budapesti utazási iroda (IV., Koronaherczeg-u. 8. sz.) rendezi. Jelentkezni lehet Révai Samu úrnál Eperjesen, hol az érdeklődők bővebb felvilágosítást is nyerhetnek.

* Gyilkosság. Szentkereszt sárosvármegyei község lakosságát nagy izgalomban tartja egy ottani eszelős telkesgazdának rémtette, melylyel farsang utolsó napján Kozákovics József ottani nyugalmazott tanítót, midőn ez saját udvara bejárájánál — háttal állva az utcának — malaczaiban gyönyörködött, éles konyhakéssel orozva leszúrta. A kés éppen a legnemesebb szerveket találta s a szegény tanító mihamar kiszivedett. Az okot mindössze valami kis kutya visszaadása, vagy nem-adása okozta, melynek további szövevénye azonban éppen a gyilkos lelki-betegségével áll szoros kapcsolatban. A tanítót pénteken temették el nagy részvéttel; a gyilkos pedig — kit alig tudtak lefogni — az igazságszolgáltatás kezében van.

* Egy hónapig ingyen. A kitűnően szerkesztett és máris közkedveltségű *As ujság* politikai napilap kiadóhivatala bárkinek márcziusban ingyen küldi meg a lapot, a ki az előfizetési összeget, ha csak egy hónapra is, április hó 1-jétől számítva már most beküldi a kiadóhivatalhoz, és megküldi minden előfizetőnek Mikszáth: «Az én kortársaim» című gyönyörű albumát húsvéti ajándékképp, a ki a lapot féltévi kötelezettséggel akár negyedévenként, akár havonként előfizeti. *As ujság*-ot Gajári Ödön szerkeszti Herczeg Ferencz, Kozma Andor, Kóbor Tamás, Kenedi Géza és Mikszáth

Kálmán főmunkatársak közreműködésével. *As ujság* lapunk mai számában foglalt hirdetésére felhívjuk t. olvasóink szives figyelmét.

* Rendőri hírek. A rendőrség a február 15-iki hetivásár alkalmából több gyanús embert tartóztatott le. Letartóztatott továbbá egy zsebmetszőt, kit tetten ért.

* Bosszú. *Ivankó István* hegyikerti napszámos ugyancsak kiterjesztőleg magyarázta azt a példabeszédet, hogy az asszony verve jó. Febr. 17-ikén ittas állapotban kegyetlenül ültegezte feleségét egy vasreszelővel; az asszony segélykiáltásaira Maczkó János gazdálkodó szomszédjuk közbelépett s a dühöngő ember kezei közül kiszabadította a véresre vert áldozatot. Nem-sokára ezután Maczkó gazda észrevette, hogy ég a szénaboglyája. A dühöngő *Ivankó* gyújtotta fel bosszúból. A tüzet sikerült eloltani; *Ivankó* pedig gyújtogatás miatt feljelentették az ügyészségnél.

* A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar — az fedezze mag-szükségletét *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari megkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A czég idei árjegyzékét — mely 226 oldalra terjed — kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágújdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza

* Letartóztatott család. *Melega László* borbély-segédet — a ki Rosenfeld M. helybeli szabótól egy öltözet ruhát csalt ki s azután megszökött — rendőrségünk távirati megkeresése alapján február 16-ikán Debreczenben letartóztatták.

* A «Magyar Közélet», mely dr. Halmai Elemér kitűnő szerkesztésében jelenik meg s köztudomás szerint báró Bánffy Dezső nemzeti magyar politikájának organuma, e héten teli van aktuális, érdekes és értékes közleményekkel a politika, társadalom, közgazdaság, tudomány, szépirodalom és kritika köréből. Önálló felfogás, művészi stíl, gazdag tárgyismeret és közvetlen jólértesültség jellemzik e lap magas nivójú tartalmát: «Az új párt szózata az országhoz», br. Bánffy Dezső. — Pártügyek. — «Miért?», francziából. — «Az új párt programja», br. Bánffy Dezső. — «A hadügy-miniszter beszéde», —yi. — «A folyósóról», Ete. — «Darázsfészek», Le Noir. — «Csemulópban», Gáspár Ferencz dr. — «Fiume.» — «Külföld: Japán-orosz háború», Miklós. — «A szocializmus kérdése az új párt programjában», Lederer Sándor dr. — «Fitymálva szólt . . .» (vers), Andor Gyula. — «A püpos», Tristán Bernard. — «A dicsőség útja» (regény), Zigány Árpád. — «Aranyfüst», Albin. — «Gondolatok.» — Kritika. — Közgazdaság. Pénzügy. — Szerkesztői üzenetek. A tartalmas és erősen sovíniszta irányú szemle szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, V., Kálmán-utca 10. szám alatt van.

* A zöld ital. (Abszint.) Egy francia ujság «A megmérgezett ország» címmel irt cikket a zöld italról. A megmérgezett ország Franciaország, a zöld ital az abszint. Esztendőök óta küzdenek cikkekkel, föl-olvasásokkal, röpiratokkal e rettenetes erejű szeszital ellen — teljesen eredménytelenül. Mert míg a hivatalos statisztika szerint az 1885-től 1892-ig terjedő hét esztendő alatt az abszint-fogyasztás Franciaországban 85,000 hektoliterrel emelkedett, 1892-től 1896-ig, tehát négy esztendő alatt ez az emelkedés megduplázódott. Mennyi abszintet gyártanak Franciaországban, azt teljes bizonyossággal megállapítani nem lehet, de eleget mond az is, hogy még négy esztendővel ezelőtt Svájc-ból 130,000 hektoliter vittek Franciaországba, tavaly pedig ez az import 180,000 hektoliter volt. — Veszedelmesebb ital az abszintnél nincs. Részeg soha se lesz tőle az ember. A ki először iszja, csodálatos elevenséget érez. Vére frissen pezseg, elméje fűrgén működik. Könnyű lesz és vidám. Így ejti meg a zöld

Oh jaj! Éljen! j

Köhögés, rekedtség és elnyálfásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Kapható:

Eperjesen: Barts Emil, Korn Vilmos és Molitorisz István gyógyszerárakban.

Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszerárakban.

ital az embert. A ki megkóstolta — újra kívánja. Az abszint-ivó húszszor is iszik napjában. Egyebet nem is kíván, mert étvágyát teljesen elveszi a zöld méreg. Szinte irtózik az ételtől, ellenben a szomjúsága örökös és nem csillapítható. A zöld ital egész biztosan és nem is valami lassan végez vele. A haja kihull, a foga inog, a keze reszketni kezd. Gyakran szédülés fogja el; egyre soványodik, az arca színe sárga lesz. Azután jön a láz, a nyugtalan és rossz álmokkal zavart alvás és végül — az agylágyulás. Franciaországban most azon tanakodnak, hogyan lehetne törvényhozás útján megmenteni az országot a zöld ital szörnyű veszedelmétől. Az abszint-őrület igen különös jelenség. Érdekes eseteket sorol föl a párisi rendőri kórház azokról a mániákról, amelyekben a sajátságos betegség megnyilatkozik. Egy abszint-ivó például ha két selyemruhát látott, addig nem nyugodott, a míg meg nem gyújtotta. Egy nemzeti ünnep alkalmával fogták el, a mikor 37 ruhát gyújtott meg a szivarjával. Igen általános a betegségek közt bizonyos vérszomjúság; sokan a legjobb barátjuknak az arcából darab húst harapnak ki, csók ürügye alatt. Nemrég olyan beteget temettek el, a kit erőszakkal kellett visszatartani attól, hogy a saját húsát meg ne egye.

Felelős szerkesztő: **Dr. Mikler Károly.**
Kiadótulajdonos: **Kösch Árpád.**

Kérjen mindenki

száját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter-védjegyet és a Kathreiner nevet viselik, és kerülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

Bluzra való selyem

HENNEBERG selyemgyáros, ZÜRICH. 6.

A Főutezai 36-ik szám alatti házában, a Nemzeti-szálloda szomszédságában folyó évi május hó 1-től az elsőemeleti

lakás

4 szoba- és mellékhelyiségekkel, bérbeadandó.

Köhögésben szenvedők

próbálják a köhögést csillapító és finom írt

KAISER-féle MELLICZUKORKÁT.

2740 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúskodik, hogy biztos siker érhető el köhögésnél, rekedtségnél, hurutnál és elnyálkásodásnál. — E helyett ajánlott visszautasítandó!
Egy csomag 20 és 40 fillér. — Kapható:
WIELAND ÉS SCHROEPFER
czukrárszékében EPERJESÉN.

31/1904. szám.

Hirdetmény.

Az Eperjesi Ipartestületnek

1904. márczius 6-án d. e. 10 órakor

a városház tanácstermében megtartandó

Rendes évi közgyűlésére

az Ipartestület t. tagjai ezennel meghivatnak.

Azon esetre, ha az egybegyűlt tagok száma az alapszabályok értelmében határozathozatalra elegendő nem lenne a közgyűlés megtartására f. évi márczius 13-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik ki határnapul, a mikor a közgyűlés az egybegyűlt tagok számára való tekintet nélkül meg fog tartatni.

Napirend:

1. Elnöki jelentés.
2. Az 1903. évi számadások megvizsgálása, azok fölötti határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A testület 1904. évi költségelirányzatának megállapítása.
4. Az előjáróság elnökének, 20 tagjának és 3 ellenőrnök megválasztása
5. Betegségélyező-pénztári kiküldöttek: igazgatósági, felügyelőbizottsági és választott-bírósi tagok választása.
6. Egyéb indítványok, ha azok 20 tag aláírásával 4 nappal a közgyűlés előtt a választmányának beadattak.

Eperjes, 1904. évi január hó 31-ikén.

Próner Károly,
elnök.

23/1904. szám.

Hirdetmény.

Az Eperjesi Ipartest. Betegségélyezőpénztárnak

1904. márczius 6-án d. u. 2 órakor

a városház tanácstermében megtartandó

Rendes évi közgyűlésére

a kiküldött t. tag urak ezennel meghivatnak.

Ha azonban az egybegyűlt kiküldöttek száma az alapszabályok 27. §-a értelmében határozatképes nem lenne a közgyűlés újabb megtartására határnapul márczius hó 13-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki, a mikor is a közgyűlés az egybegyűlt kiküldött tagok számára való tekintet nélkül meg fog tartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság pénztári jelentése.
2. Az 1903. évi számadások megvizsgálása, azok fölötti határozathozatal, valamint a felmentvény iránti határozat.
3. Az 1904. évi költségelirányzat megállapítása.
4. Igazgatóságnak határozati-javaslat az elhelyezett tartaléktőkének a fedezetet nem nyert tartozások erejéig való felhasználása iránt.
5. Az igazgatósági tagok felének kilépése, azok helyébe új tagoknak, a felügyelő-bizottság tagjainak és a választott bíróság választása.

Eperjes, 1904. évi január hó 30-ikán.

Próner Károly,
elnök.

Figyelmeztetés. Az alapszabályok 26. § a/ pontja értelmében a közgyűlésen csakis a törvényesen megválasztott kiküldöttek jelenhetnek meg.

Szives tudomására adom a nagyérd. közönségnek, hogy özv. Sztraka Istvánné jóhírnevű

épület- és díszműbádogos-műhelyét

Eperjes, Bástya-utcza 6/a. szám alatt, **átvettem.**

Szakszerű gépekkel berendezett műhelyemben készíttetnek mindennemű díszműbádogos-munkák, u. m.: Ornament-, épületfedési és csatornázási munkák; Mansard-párkány- és tetőablakok; villamhárítók, villamoscsen-
gők és telefonvezetékek; Fürdőkádak készen és megrendelésre.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

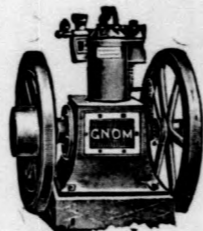
Javitások
gyorsan s jutányosan.

Hertzka Simon.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

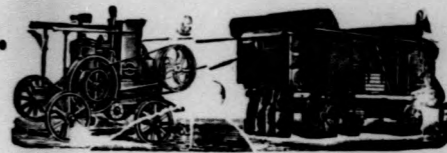
Az 1902 évi pozsonyi kiállításon is, kiválóan jó gyártmányért, 2 oklevéllel kitüntetve.

„GNOM“ benzin-motor

Szilárdan álló motor, 3000-nél több üzemben.

és „GNOM“ szivó-gázmotor.

„GNOM“ motor-mozgony.

- Okleveles gépész felesleges.
- Óra- és lóerőnként ca 3 fillér.
- Könnyen kezelhető.
- Villanyos gyújtással.
- Olcsóbb a gőzgépnél.

Magyar levelezés.

Oberurseli motorgyár részv.-társ. OBERURSEL a majnai Frankfurt mellett.

Iroda és raktár az osztr.-magyar monarchia részére: BÉCS, VII., Lindengasse 33.

Delice

Minden hirdetés felesleges,
a dohányzó egyszer veszi
és többé mást nem szíhat

legjobb, valódi francia
szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mórnál Eperjesen.

NOXIN

CZÍPÓ- CRÉME

(törvényileg védve)

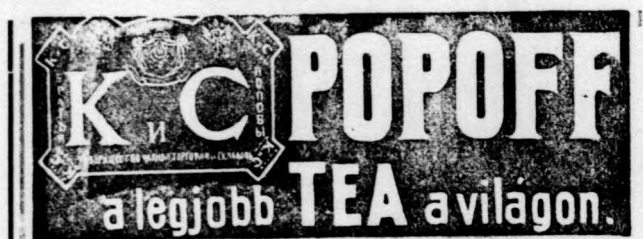
sevrő- és kid box-kalf-bőr-fényesítő-
selyez. A bőrt puhítja s zizáthatlanná teszi, annak tükörényt
kölesonoz. Kapható drogériákban, jobb czípő-
üzlet, bórkereskedés, festék- és fűszer-
üzletekben.

„Uranos“ vegyészeti gyár
HOCHSINGER TESTVÉREK
Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

Flórián-utca sarkán a másodemeleti
6 szobás lakás
kiadó.

A Fő-utca 91. sz. házban
az elsőemeleti

utcai lakás
1904. évi május 1-től
bérbeadó.

Kiadó lakás.

Villatelepen — a bártfa-ivasút
mellé — igen szép kilátással bíró

ház

virágos, veteményes és gyümölcsös kerttel
bérbeadó.

Kitűnő ivóvíz az udvarban.

Értekezhetni Szentgyörgyi Gusztáv tulajdo-
nossal; lakik a főpostán.

Amerika.

Abfahrt von Havre jeden Samstag. Fahrkarten
durch die

Französische Linie.

Gute und schnelle Beförderung. Ausgezeichnete Ver-
pflegung, inclusive Wein und Liqueur. Nähere Auskunft
gratis und franco durch die

Französische Linie

Wien, IV., Weyringerg. 8.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több
mint 34 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvényél, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
láskor óvatossak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“
védjeggyel és a „Richter“ czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerésznél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csész. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

INGYEN

„AZ UJSÁG“

Az Ujság húsvéti ajándékát, a gyönyörűen illusztrált „Az én kortársaim“ című Mikszáth-Albumot, minden filléres előfizető meg-
kapja, szintúgy minden előfizető, a ki negyedévre fizet elő, de kötelezi magát a következő negyedévre is az előfizetési összeget
beküldeni, vagy a ki havonként fizet elő, de kötelezi magát havonként Az Ujságra legalább félévig előfizetni.

Az Ujság főmunkatársai: Herczeg Ferenc, Koszma Ándor, Köbor Tamás, Mikszáth Kálmán, Kenedi Géza. — Előfizetési árak:
1 hóra 2 kor. 40 fill., 3/4 évre 7 kor. — Megrendelő cím: Az Ujság kiadóhivatala, Budapest, Kerepest-út 54.

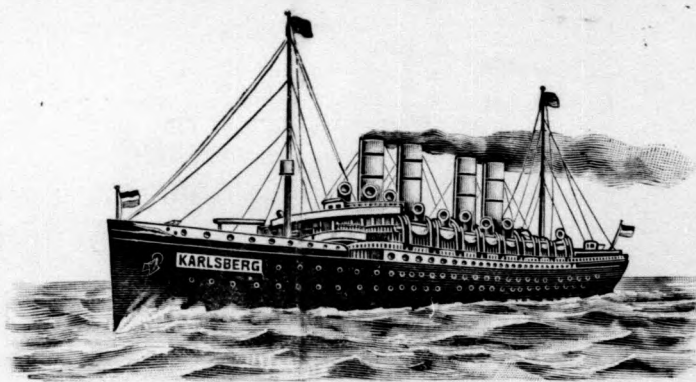
Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, de sokkal czélszerűbb az előfizetési összeget már most, ha csak
egy hónapra is április 1-jétől a kiadóhivatalhoz beküldeni, mert ebben az esetben a fentiek szerint amúgy is egész hónapon
át, márciusban ingyen küldi a kiadóhivatal a lapot.

kapja márczius hóban bárki a
Gajári Ödön szerkesztésével megjelenő

független politikai napilapot, a ki már most, ha csak egy hónapra is,
beküldi az előfizetési összeget április hó 1-jétől számítva, azzal a köte-
lezettséggel, hogy májusban és júniusban is fogja jártni a lapot.

AMERIKÁBA

leggyorsabban, legkényelme-
sebben és legolcsóbban lehet
utazni

HAMBURGON át.

Példás kiszolgálás
Kitűnő ellátás

Bővebb felvilágosítással szolgál: **B. KARLSBERG**
hajózási főügynöksége Hamburg, Ferdinandstrasse 15.

A világhírű erfurti veteménymagvakról szóló legújabb

magyar kiadású fő-magárjegyzékünk

kertek és mezők számára megjelent, melyet minden t. olvasónak ingyen és
bérmentve megküldünk és kérjük azt egy levelezőlapon megrendelni.

Liebau & Co udvari szállítók, magtermesztők, Erfurt 1.
mű- és kereskedelmi kertészek

U. i. A veteménymagvak behozataláért nem kell vámot fizetni. Egy 5 klgros posta-
csomagnak a szállítási díja Magyarország bármely postaállomására csak 60 fillérbe kerül.

Schicht-szappan

„szarvas“

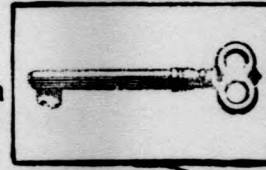
vagy

„kulcs“

Jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!